

ПРО БАЖАННЯ, МОЖЛИВОСТІ ТА ВІРУ

Один із героїв популярної советської кінокомедії «Кавказька полонянка» виголосив тост, який досі цитують: «Мій прадід каже: «Маю бажання купити будинок, але не маю можливості. Маю можливість купити козу, але не маю бажання». Так вип'ємо ж за те, щоб наші можливості завжди співпадали з нашими бажаннями!»

Справді. Бажання та можливості далеко не завжди збігаються. Тож зізнання, яке зробив Володимир Зеленський 3 жовтня в інтерв'ю виданню Politico Europe, не може не викликати здивування: «Якби я не хотів бути Президентом, я б не пішов у Президенти і не став би ним. Я хотів піти й спробувати провести фундаментальні зміни в Україні».

Сміливий задум. Можна сказати, відважний, епохальний. Бо хотіти й могти – речі різні. Розумних людей в Україні не бракує. Освічених, з чималим багажем знань, з великим життєвим і професійним досвідом, які добре знаються на політиці. Але чи багато з них погодяться запропонувати свої кандидатури на роль президента держави? Так отож. Надто велика відповідальність. Чи Володимир Зеленський сам для себе вирішив, що спроможний стати президентом, чи хтось його переконав у доцільності такого відважного кроку?

Восени 1993 року екс-прем'єр Леонід Кучма дав інтерв'ю львівському «Пост-Поступу». Кореспондент видання поцікавився, чи не висуватиме він свою кандидатуру в президенти України?

Леонід Данилович відповів: «Сам себе висувати я ж не можу... Якщо висунуть, буде час задуматися, зважити... Знаєте, поки що я доволі песимістично дивлюся на те, що нам вдасться зробити реформаторською більшістю у майбутньому парламенті. Нам бракує сильних економістів, юристів, керівників... Партії у нас слабкі. Хто прийде в парламент – можна лише прогнозувати. І ще одне можна прогнозувати: де будуть ті, хто сьогодні багато обіцяють... Я вже бачив, як ліви ставали правими, і навпаки... Марнославство у мене є, але зайвого, думаю, немає».

Кучма розповів, що після відставки Фокіна погодився тягнути прем'єрського воза. «Хоча не знав тоді двох речей. По-перше, для вищих ешелонів влади немає нічого святого. З людьми я завжди спілкувався на основі довіри, порядності. А в «коридорах влади» нічого такого немає. По-друге, я свято вірю у те, що наша Україна є такою багатою, що годує весь Союз».

Як бачимо, досвідчений «червоний директор» демонстрував розважливості. На відміну, від лідера «95-го кварталу». Розповідають, що після свого прем'єрства Леонід Кучма повернувся у рідний Дніпропетровськ і частенько проводив час на річці, ловлячи рибу. Коли до нього приїхали Табачник, Гурвіц і кілька депутатів з наміром агітувати на президентство, то Людмила Миколаївна, дружина Кучми, порадила столичним візитерам повертатися назад. Мовляв, Леонід Данилович не потягне як президент. Бо Україна – це не «Південмаш». Просила залишити його в спокої. Однак гості не здавалися. Запевняли, що допомагатимуть. Тож після довгих умовлянь Кучма таки погодився на пропозицію. У висліді був обраний президентом.

У вересні 1994 року Лариса Скорик розповіла мені, що тієї ночі, коли вже стало відомо про перемогу Кучми, у ро-

сійському посольстві в Києві нашим журналістам вдалося записати на диктофон розмову двох працівників амбасад, які, перебуваючи у «розслабленому» стані, визнали, що ще одних президентських виборів в Україні російські фінанси не витримають.

1999 року під час нових президентських виборів Леонід Кучма зізнався: «Я – не політик, я – ракетник».

Отже, за час першого президентства навіть досвідчений ракетник, технар з аналітичним складом розуму, який мислить системно й стратегічно, не лицедій визнав, що не зміг вивчити азів політичного мистецтва.

Тоді ж, у час виборів 1999-го, знаний історик Ярослав Дашкевич наголошував, що одна людина в політиці, тим паче в такій великій державі, як Україна, нічого зробити не зможе. Має бути президентська команда. Але її харизматичний лідер теж має бути. Чи є ним Володимир Зеленський? Питання риторичне. Чи є в нього державницька, проукраїнська налаштована команда? Помовчимо.

Після «касетного скандалу» Людмила Миколаївна Кучма згадувала: «Я завжди говорила, завжди мала рацію: «Не треба йти в політику». Шановна людина була, займався б технікою, всі б його любили. Техніка завжди потрібна. Що таке політика? Працой, не працой – однаково. Що не працюєш – погано, що працюєш – чим краще?»

Свого часу в одній із вистав «Вечірнього кварталу» Володимир Зеленський примітив на себе роль екс-президента. Викотивши на сцену зламаний велосипед «Україна», почав розповідати про майбутнє країни після своєї відставки: «Ось, повертаю вам Україну. Рама погнута, ланцюг порвано. Залишився від України тільки бардачок, зате великий. А що ви на мене дивитесь, я тут ні до чого. Я нічого не робив. Ви всі бачили, що 5 років нічого не робив. Важко їй, біденький, зі мною було. А ви знаєте, як важко мені було всі ці 5 років їхати на ній без сідла. Але нічого, яось призвичаївся. Тому я, як президент України, пропоную поставити Україні нам'ятник. Щоб усі бачили, що Україна стояла і стояти буде».

Глядачам було весело. Майбутні виборці шостого президента сміялись до сліз. Залишки здорового глузду затьмарив вельми сумнівної якості політичний гумор на межі українофобії.

Сьогодні цей епізод творчої біографії лідера «Кварталу 95» сприймається по-іншому. Як провидіння?..

Рік тому, на початку жовтня, Володимир Зеленський

став героєм американського сатиричного шоу Last Week Tonight. «Україна молода» тоді написала, що в контексті скандалу з телефонною розмовою з Дональдом Трампом політикові пригадали його легендарний номер часів «Кварталу 95» – імітацію запальної гри на піаніно статевим органом.

*«Сенс в тому, що всі частини цього дурного Уотергейту ще тупіші, ніж ви можете собі уявити. І навіть сам український президент Володимир Зеленський виглядає безглуздом дурнем. Раніше він був коміком, який грав в серіалі роль президента України. Хоча цікавий факт. Одна з його комічних сцен, де він та інший артист зображували, що грають на роялі за допомогою... Ну, самі побачите. Так, він грає на піаніно своїм членом. Але задумайтеся про хлопчину поруч з ним. Чому ж його не обрали президентом України? Мине всього кілька років, і він закінчить, граючи сам-один свою х*ромузику по забігайлівках. Шоу-бізнес жорстокий», – заявив ведучий Джон Олівер і оприлюднив кілька секунд з виступу «Кварталу 95».*

Але ми наразі не про акторську майстерність Володимира Зеленського. Про неї можуть згадувати під час високих перемовин фрау Меркель, месє Макрон, містер Трамп, гаспадин Путін... Ми про інше. Про логіку та риторичку Володимира Олександровича як глави держави.

Чи не через це колишній очільник Луганської та Закарпатської областей Геннадій Москаль засумнівався, що в Президента України справжній диплом. В ефірі «5 каналу» поліцейний генерал повідомив: **«Я зробив запит у Кривий Ріг: дайте його дипломну роботу. Є доступ до публічної інформації. Це публічно. Якщо ти не писав дипломну роботу, тобі не дадуть диплом. Тільки, кажу, не говоріть, що миші з'їли, затопили, хтось вкрав, десь втрачена».**

Колишній міністр інфраструктури Володимир Омелян назвав Зеленського «дуже слабким не тільки інтелектуально»...

6 жовтня на офіційному сайті Президента України було виставлено інтерв'ю Володимира Зеленського виданню Politico Europe. Ось кілька фрагментів прямої мови глави держави.

«Коли ми говоримо про один із пунктів «Мінська» – надання особливого статусу чи зміни до Конституції, про які, як ви кажете, говорили Макрон і Путін, я відверто кажу, що ті деталі, які цей пункт передбачає, – регу-

люють зміни Конституції щодо децентралізації. Ми змінюємо децентралізацію, голосуємо важливий законопроект, і тоді ці зміни до Конституції надають ті можливості Донбасу, яких вони потребують. Я вважаю, що основне – це функціонал того чи іншого пункту. Функціонал цього пункту передбачає саме таке рішення, і це найголовніше. <...>

Українці хочуть у Європу. Але це не означає, що вони хочуть жити, як та чи інша країна. Українці хочуть жити в європейській Україні. Вони розуміють, що це шлях бути членом ЄС. Ми ментально більше європейці, ніж, вибачте, деякі країни ЄС. Ми більше європейці, згадуючи Майдан, про який ви сказали. Українці захищають головні принципи, головні цінності ЄС. Ми економічно і, згідно з нашою статистикою природних ресурсів, – одна з найпотужніших країн Європи. Я хотів би, щоб Україну, яка хоче бути членом європейської спільноти, ЄС бачив так само потужно, як це робимо ми. Вважаю, що Європа повинна пам'ятати, що саме українці віддали за європейське мислення свої життя і багато років воюючи на Донбасі. Я думаю, це схоже на марафон. Українці можуть бути великими бігунами, марафонцями і знати, що через 42 кілометри – фініш, і вони до нього біжать. <...>

Якби я не хотів бути Президентом, я б не пішов у Президенти і не став би ним. Я хотів піти й спробувати провести фундаментальні зміни в Україні. І я продовжую в це вірити й це робити. <...>

Я б розставив тут дуже правильно крапки: у якому сенсі не хоче говорити Президент України з Президентом Росії, і хто саме поширює інформацію у ЗМІ про те, що Україна не повинна говорити з Росією. Я впевнений, що ми ніколи не зупинимо війну, якщо не будемо говорити з Росією. Окремий кейс – це підтримка наших західних партнерів. Але якщо ми не будемо говорити з Президентом Путіним, ми не зможемо повністю відновити Україну, повернути всі наші території.

На жаль, ЗМІ роблять все, щоб зірвати будь-які можливості діалогу. Навіть у межах «Нормандії» чи Мінського процесу. Це стосується саме тих медіа, які належать чи великим фінансовим структурам, чи політикам, які були у владі до мене та обіймали найвищі посади. У них у всіх є медіа. Вони їм належать – на превеликий жаль. Хоча ми ніколи не здаємося і вважаємо, що в будь-якому разі в питанні припинення війни ми будемо рухатися

Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи

Олег К. Романчук. «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи»: Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. – Львів: Універсум, 2020. – 608 с., 7 іл.

Умови придбання

Щоб придбати книжку, слід переказати 250 гривень (у вартість включені поштові витрати за пересилку рекомендованою бандероллю) через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом на рахунок IBAN UA08325268000000002600744144 в ПАТ АКБ «Львів», ЄДР-ПОУ 19326603, МФО 325268. Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції («Універсум», п/с 2994, Львів–17, 79017) копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення, чітко зазначивши при цьому свою адресу та номер мобільного телефона (вимога Укрпошти).

Тексти книжки відомі читачам часопису «Універсум», тижневика «Країна», інтернет-порталу «Радіо Свобода». Зібрані «під одним дахом», вони дають змогу простежити вперту, послідовну лінію автора щодо захисту національних інтересів.

Леонід Капелюшний, письменник, сценарист, публіцист

вперед і розмовлятимемо і з партнерами, і з Росією для того, щоб повернути людей і території».

Відверто кажучи, я мало що втямив з цього потоку свідомості. Маю великі сумніви, що таке могла говорити людина, яка вивчала правознавство, політологію, логіку й риторичку на юридичному факультеті філіалу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, людина, яка українську мову почала вивчати щойно 2017 року. До речі, цей факт вельми промовистий, якщо йдеться про чинного українського президента.

«Про його (Володимира Зеленського. – О. Р.) вміння говорити без сценарію і сфюлера ми взагалі промовчимо, набір не зв'язаних між собою слів, від чого іноземні перекладачі будуть в шоці». На цю обставину в березні 2019 року звернули увагу українські офіцери, які напередодні виборів Президента закликали не допустити російського реваншу. Відповідну заяву тоді підписали генерал-лейтенант СБУ Григорій Омельченко, голова Львівської обласної організації Співки офіцерів України, полковник Петро Костюк, почесний голова Співки офіцерів України, віце-адмірал Борис Кожин, почесний голова Співки офіцерів України, полковник В'ячеслав Білоус, полковник Микола Селюк та підполковник міліції Ярослав Барабаш.

Офіцери нагадали про скандальну заяву Володимира Зеленського в ефірі телеканалу 1+1 (ТСН): **«Если на Востоке и в Крыму люди хотят говорить по-русски, отцепитесь, отстаньте от них, дайте им возможность говорить по-русски. У меня еврейская кровь, я говорю по-русски, но я гражданин Украины».**

До речі, у жовтні 2020 року Велика Палата Верховного Суду України вказала Володимирі Зеленському на те, що під час виконання службових обов'язків Президент України зобов'язаний спілкуватися державною мовою.

Військові в березні 2019-го поставили низку запитань громадянам України: **«Як Зеленський здатен тримати удар і боротися з ворогами України? Бачимо його вибачення перед Кадировим, виродки якого вбивали українців на Донбасі. А як щодо війни і перемовин з Путіним? «Десять би посередині зійшлися». Як Зеленський буде спілкуватися з воїнами як Верховний Головнокомандувач? А він буде від них ховатись, як ховався від мобілізації в 2014–2015 роках. Військову службу у ЗС України Зеленський не проходив. За інформацією прес-центру МО України, під час мобілізації Зеленському як військовозобов'язаному надсилали повістки для призову в армію: 15 квітня, 23 червня, 15 серпня 2014 року і 10 травня 2015 за адресою, визначеною у його облікових документах. Однак, Зеленський до військового комісаріату за жодним з викликів не прибував, хоча знав про ці повістки».**

Тож нині, в контексті гібридної війни з Росією, викликає занепокоєння позиція Міністерства оборони – на сайті «АрміяInfo» було заповідливо виставлено вкрай суперечливий, м'яко кажучи, фрагмент із згаданого інтерв'ю щодо потреби мирних переговорів з Путіним як єдиної можливості повернути території України: **«Я впевнений, що ми ніколи не зупинимо війну, якщо не будемо говорити з Росією. Окремий кейс – це підтримка наших західних партнерів. Але якщо ми не будемо говорити з Президентом Путіним, ми не зможемо повністю відновити Україну, повернути всі наші території».**

Це сказано Президентом під час війни, якщо хтось забув. По-дитячому наївна віра Зеленського в результативність перемовин із Путіним вкрай небезпечна для української державності, для нашої незалежності. Російський

президент ментально й засадничо ніколи не був налаштований на конструктивний діалог з васалом. Таке враження, що Володимир Зеленський цього не розуміє.

Керівниця Української служби «Голос Америки» Мирослава Гонгадзе зазначила, що після інтерв'ю українського президента в європейських партнерів склалося негативне враження про Володимира Зеленського, оскільки він не здатний відповідати на серйозні запитання, всі аргументи для нього – це жарти.

Народний депутат IX скликання Олексій Гончаренко 9 жовтня повідомив, що Україна припинила закупівлю стратегічно важливих ракетних комплексів «Корсар». Наразі рівень забезпеченості нашої армії цими аналогами американських Джавелінів близько 15 відсотків від потреби. **«Мабуть, Володимир Олександрович вирішив здатися без бою, – висловив припущення нардеп. – Крім очевидної необхідності в закупівлі ракет для відбиття військового наступу Росії, виробництво і закупівля «Корсара» є важливим економічним фактором – адже цей комплекс повністю локалізовано в Україні й створює сотні робочих місць».**

Як це зрозуміти? Адже з 20 травня 2019 року Президент України є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України. До нього й апелює Олексій Гончаренко: **«Володимире Зеленський, якщо ви не забули, у нас йде війна. <...> Володимире Олександровичу, щоб досягти миру, потрібно готуватися до війни. Зараз ви готуєте нашу країну до капітуляції. І це, як мінімум, державна зрада».**

Своєю чергою народний депутат фракції «Європейська Солідарність» генерал-лейтенант Михайло Забродський написав у Facebook, що влада провалює виконання державного оборонного замовлення за стратегічними позиціями.

Чи відає про це Верховний Головнокомандувач? Чи на війні як на війні – перемоги й поразки, правда і кривда, розвідка й контррозвідка. І, звісна річ, зрада...

Представник українських спецслужб «Богдан», куратор проваленої спецоперації із затримання членів російської ПВК Вагнера, у програмі «Прямий доказ» на телеканалі «Прямий» він розповів, що під час наради 24 липня в Офісі президента були присутні семеро. Доповідали про спецоперацію тодішній голова ГУР Міноборони Василь Бурба і заступник голови СБУ Руслан Баранецький. Перед ними сиділи Зеленський, його помічниця Марія Левченко, яка, до речі, не має доступу до державної таємниці, перший заступник секретаря РНБО Руслан Демченко, заступник керівника ОП Роман Машовець і Андрій Єрмак. Тому під підозру можуть потрапити всі, включно з Зеленським.

«У нас у найвищому керівництві держави сидить «щур», – акцентував «Богдан». – Такий величезний «щур», явно з можливостями зателефонувати комусь туди і сказати про це. Це не рівень прибиральниці, секретарки чи особи, яка має вікна. Це рівень має бути такий, щоб його там почули такі люди, і так, щоб відбулося те, що відбулося. На рівні міжпрезидентському, розумієте?».

«Дзеркало тижня» повідомило, що Володимир Зеленський під час свого візиту до Великої Британії мав закриту зустріч з новим очільником Секретної розвідувальної служби МІ-6 Ричардом Муром. Видання зазначило, що, крім Зеленського, з українського боку був присутній лише глава СБУ Іван Баканов. І це не випадково. Можна припустити, що головний англійський розвідник злив пре-

зидентові України неприємну й водночас знакову інформацію про його найближче оточення. Чи піде це на користь нашої державі?

На думку Володимира Омеляна, український президент виявився «слабким на ті спокуси, які дає влада; для нього якоїсь миті стали важливіші лімузини-кортежі-дачі-відпочинки, ніж власна робота».

«Ми привезли з Великої Британії два з половиною мільярди фунтів стерлінгів. Це нова сторінка українсько-британської співпраці та безпрецедентна подія для України», – повідомив Володимир Зеленський. Насправді йдеться про кредитні гарантії, які ця держава надає для стимулювання своїх інвестиційних проєктів до України. Це кредит, який треба буде повертати. З процентами.

Під час візиту до Великої Британії **Володимир Зеленський в інтерв'ю для програми BBC HARDtalk** на запитання журналіста Стівена Сакура «*Чи вірите ви, що зможете укласти мирну угоду з Володимиром Путіним, яка поверне вам всі ваші території, включно з Кримом?*» Володимир Зеленський відповів: «**Я вірю в це. В іншому випадку я би не йшов в президенти України. Це дуже складно, і тут нам потрібна допомога всього світу, це є правда. Але я не втрачаю цю віру.**»

Навіть з Вікіпедії можна довідатись, що віра виникає як сприйняття людиною чого-небудь (тверджень, свідчень, фактів тощо) як істинних, правдивих, іноді без попередньої перевірки на основі тільки внутрішнього, суб'єктивного переконання, що сприйняте на віру не потребує більше ніяких доказів.

Таке враження, що Президент України не знає, що існують і діють, незалежно від волі людини, закони логіки, які є знаряддям і необхідною умовою пізнання дійсності. На відміну від релігії, будь-яке судження має бути обґрунтованим, а не сприйматися на віру. **На чому базується віра Зеленського в те, що Путін поверне Україні захоплені території, якщо з ним буде укладено мирну угоду?**

- **Ви не розумієте, професор, тільки президент зможе вивести країну з кризи.**
- **Так ведь он ее туда и завел.**
- **Все правильно, значит, он знает дорогу обратно.**

Стівен Сакур не відступає: «*Миру немає, тиші немає. Спостерігачі ОБСЄ, що стежать за ситуацією на Сході, розповіли про 1400 порушень режиму припинення вогню з липня. Ви стверджуєте, що обмін полоненими та припинення вогню змінили ситуацію. Насправді цього немає.*»

Володимир Зеленський: «**Це так (! – О. Р.)**. Я розумію, що є такі **складні (! – О. Р.)** й трагічні цифри. Якщо ми порівнюємо з вами **14 тисяч (! – О. Р.)** і, наприклад, у такий самий період раніше це було 80 чи 90 тисяч порушень, то ви бачите велику різницю.

Ми реально не реагуємо на якісь поодинокі постріли з окупованої території. Ми не маємо робити те, що призведе до ескалації цього конфлікту. Хоча є втрати. Результат – **за 75 днів загинула одна людина. Одна. Я вважаю, що це наша перемога.**»

Перемога в чому? В тому, що загинула одна людина?

В Ізраїлі ставлення до людей цілком інакше. Викраденого палестинця сержанта першого класу Гілада Шаліта було обміняно на 1027 в'язнів-палестинців з радикального угруповання «Хамас».

Та навіть з цифрами не дружить «президентська логіка». Бо лише у вересні, в період «режиму тиші», в зоні ООС загинуло п'ятеро бійців Збройних сил України: Віталій Грицишин, старший солдат; Володимир Хоменко, командир кулеметного взводу; Тарас Кубійович, молодший сержант; Руслан Волков, вогнететник; Костянтин Оверко, старший матрос...

14 жовтня під час церемонії складання урочистої клятви ліцеїстами Київського військового ліцею імені Івана Богуна український президент повідомив: «Сьогодні 80-й день, як оголошено припинення вогню. І незважаючи на спроби його зірвати, **ми маємо надію, що тиша на сході України буде стабільною та постійною.** Надія й справді помирає останньою в потоці свідомості...

«Патріоти України» повідомили, що лівову частку з 66 млрд грн COVID-фонду спустили позв медицину... Близько 80% коштів цього фонду влада асигнувала на абсолютно непрофільні потреби. Інфекціоністи прогнозують, що Україні вже не уникнути добового зараження в 10–12 тис. осіб на добу...

Невже надія лише на Віктора Медведчука, який просив свого кума надати Україні російську вакцину від коронавірусної напасти? Кум погодився: «Зразу хочу сказати, що така можливість існує». Мовляв, «треба зі спеціалістами з України зайнятися реалізацією цього плану, щоб офіційна влада України відповідним чином сформулювала свої запити, свої потреби».

Одне слово, на кону мир, дружба, жвачка. Дарма, що за лаштунками чергової зустрічі кумів у «первопрестольній» вкотре залишаться нез'ясованими відповіді/пояснення щодо несанкціонованих (чи такі санкціонованих?) українською владою польотів Медведчука до Москви. На держзраду, виходить, не тягне? ДБР і СБУ можуть відпочивати?..

В інтернеті гуляє фото-мем. На ньому радянський пролетар Шаріков з успадкованим характером п'янички і злодійчука Кліма Чугункіна (з «Собачого серця» Михайла Булгакова) повчає професора Преображенського:

- **Ви не розумієте, професоре, тільки президент зможе вивести країну з кризи.**
 - **Але ж він її туди й завів.**
 - **Все правильно, отже, він знає дорогу назад.**
- Повіримо?

Олег К. РОМАНЧУК